

HANDICAPRÅDET

Haderslev Kommune
Sekretariat for Social og Sundhed
Christian X's Vej 39
6100 Haderslev

www.haderslev.dk

Følgrebrev til Handicaprådets høringssvar vedrørende budget 2027

Når betegnelsen Handicaprådet anvendes i det følgende materiale, henviser den udelukkende til Handicaprådets repræsentanter fra handicaporganisationerne.

Kære Kommunalbestyrelse

Handicaprådets repræsentanter for Handicaporganisationerne i Handicaprådet fremsender hermed sine bemærkninger til budgettet 2027.

Vi er opmærksomme på, at den kommende budgetproces indebærer en række vigtige prioriteringer og beslutninger på tværs af kommunens velfærdsområder.

Handicaprådet anerkender den betydelige opgave, som Kommunalbestyrelsen og de enkelte udvalg står overfor i arbejdet med at skabe de bedst mulige løsninger inden for de givne rammer.

I år har Handicaprådet valgt både at afgive et traditionelt høringssvar til de konkrete forslag i budgetmaterialet og samtidig fremlægge et selvstændigt oplæg med anbefaling om udarbejdelsen af en langsigtet masterplan for handicapområdet.

Baggrunden er, at rådet gennem en længere periode har observeret et stigende pres på handicapområdet, hvor borgernes behov bliver mere komplekse, samtidig med at der er betydelige udfordringer med at skabe balance mellem kvalitet, kapacitet og økonomi.

Mange af de udfordringer, der løbende opstår, har karakter af strukturelle problemstillinger, som vanskeligt kan løses gennem årlige budgetjusteringer alene.

Handicaprådet ser derfor et behov for en samlet, strategisk retning for området.

Forslaget om en masterplan skal ses som et konstruktivt bidrag til den videre udvikling af handicapområdet i Haderslev Kommune. Samtidig finder vi det vigtigt at forholde os til de konkrete forslag i det supplerende budgetmateriale, da disse har direkte betydning for borgere med handicap og deres familier.

Handicaprådet håber, at både de konkrete bemærkninger og de mere langsigtede perspektiver kan bidrage til de forestående drøftelser. Vi ser frem til den fortsatte dialog om udviklingen af

handicapområdet og ønsker Kommunalbestyrelsen og fagudvalgene held og lykke med den videre budgetproces.

Med venlig hilsen
Lene Mølgaard
Formand for Handicaprådet

Høringssvar til budget 2027-2030 Haderslev Kommune

Handicaprådets høringssvar til det Tekniske og Supplerende Budget 2027

Tid til en langsigtet plan for handicapområdet

Handicaprådet takker for muligheden for at afgive høringssvar til Haderslev Kommunes tekniske- og supplerende budget for 2027-2030.

Handicaprådet anerkender Kommunalbestyrelsens ansvar for at sikre en robust og økonomisk bæredygtig kommune. På det specialiserede social- og handicapområde er opgaven vanskelig. Behovene bliver mere komplekse, specialiserede tilbud dyrere, og det er samtidig udfordrende at rekruttere og fastholde medarbejdere med de rette kompetencer.

Vi er imidlertid alvorligt bekymrede for udviklingen på området.

Retssikkerheden er under pres, fagligheden udfordres, medarbejderne arbejder under vanskelige vilkår, og borgernes trivsel og mulighed for et værdigt, trygt og meningsfuldt liv risikerer at komme under pres. Samtidig viser kommunens eget budgetmateriale, at udfordringerne ikke længere kan betragtes som kortvarige budgetudsving. Der er tale om strukturelle problemer, som kræver strukturelle løsninger. Handicaprådet mener derfor, at Budget 2027 bør blive startpunktet for en ændret tilgang til handicapområdet.

Vi foreslår ikke blot flere penge til et uændret system. Vi foreslår en samlet langsigtet plan for, hvordan Haderslev Kommune vil indrette et fagligt, retssikkert og økonomisk bæredygtigt handicapområde de kommende 10-15 år.

En langsigtet retning for handicapområdet:

Handicaprådet anbefaler, at Kommunalbestyrelsen i forbindelse med Budget 2027 træffer principbeslutning om at igangsætte Masterplan for handicapområdet 2027 – 2037 med perspektiver mod 2042.

Handicaprådets forslag er bygget op i tre niveauer:

- seks hovedspor for en langsigtet Masterplan Handicap 2027-2037
- ni centrale temaer, som bør indgå i det videre arbejde
- seks konkrete anbefalinger til Budget 2027

Masterplanen bør forankres i den samlede Kommunalbestyrelse og udarbejdes på tværs af relevante fagområder.

Masterplanen bør omfatte hele livsforløbet fra barn og ung over voksenlivet til aldring og bygge på seks hovedspor:

1. Målgruppe- og behovsprognoser
2. Tilbuds-, kapacitets- og udviklingsstrategi
3. Faglig og økonomisk bæredygtighed
4. Retssikkerhed, værdighed og individuelle behov
5. Forebyggelse, investering og totaløkonomi
6. Mål, opfølgning og politisk forankring

De ni centrale temaer

1. Udfordringerne er strukturelle og kræver langsigtet planlægning

Kommunens budgetmateriale viser et betydeligt økonomisk pres på det specialiserede område. På Social- og Handicapudvalgets område viser det supplerende budget økonomiske udfordringer på omkring 38 mio. kr. årligt fra 2027. Heraf vedrører blandt andet ca. 21 mio. kr. udenkommunale voksenindsatser, ca. 10 mio. kr. kommunens egne botilbud og ca. 3 mio. kr. DSI Odinsgaard.

Udviklingen på området for de mest omkostningstunge enkeltsager er ligeledes markant. Antallet af borgere med indsatser til mere end 2 mio. kr. årligt er steget betydeligt gennem de senere år.

Det er vigtigt for Handicaprådet at understrege:

Dette er ikke et argument for at problematisere borgere med omfattende handicap eller store støttebehov.

Det er derimod et argument for, at kommunen langt tidligere må kende, forstå og planlægge efter de målgrupper, som den har ansvaret for.

Langt hovedparten af det økonomiske pres synes ikke at skyldes politiske beslutninger om et markant højere serviceniveau. Det afspejler i høj grad den virkelighed, kommunen allerede befinder sig i.

Når virkeligheden gentagne gange udvikler sig anderledes end budgetforudsætningerne, må løsningen derfor ikke alene være nye årlige tilpasninger. ***Så må den måde, kommunen planlægger og styrer området på, også vurderes.***

2. Økonomimodellen skal understøtte den faglige opgave – ikke omvendt

Handicaprådet hæfter sig særligt ved problemstillingerne omkring ATA-/tilstedeværelsestid i kommunens botilbud.

Hvis den økonomiske model forudsætter en så høj direkte borgertid, at medarbejderne ikke samtidig har tilstrækkelig mulighed for dokumentation, koordinering, faglig refleksion, samarbejde, kompetenceudvikling og øvrige nødvendige funktioner, opstår der en grundlæggende ubalance.

Det kan få konsekvenser både for medarbejdernes arbejdsvilkår og for kvaliteten af borgernes støtte. Når medarbejderen har meget begrænset tid, kan den hurtigste løsning risikere at erstatte den fagligt bedste. En medarbejder kan f.eks. komme til at udføre en opgave for borgeren, fordi det tager kortere tid end at støtte borgeren i selv at deltage.

For borgere, som har mulighed for udvikling og øget selvstændighed, kan dette være det modsatte af rehabilitering.

På længere sigt kan en sådan styring derfor blive både menneskeligt og økonomisk dyrere.

Handicaprådet anbefaler på den baggrund en grundig faglig og økonomisk gennemgang af den anvendte ATA-/tilstedeværelsesmodel.

Et grundlæggende princip bør være:

Den økonomiske styringsmodel skal gøre det muligt at levere den visiterede og fagligt nødvendige indsats.

Den visiterede indsats må ikke presses til at passe ind i en økonomisk model, som bygger på urealistiske forudsætninger.

Dette gælder også, når kommunen indgår aftaler med andre leverandører.

Kommunen stiller f.eks. i driftsoverenskomsten med DSI Odinsgaard krav om tilstrækkeligt fast personale, faglige kompetencer, kontinuitet, kendskab til borgernes individuelle behov og som udgangspunkt mindst 75 procent faglært personale.

Det er gode og relevante krav. Men der skal være reel sammenhæng mellem de kvalitetskrav, kommunen stiller, og den økonomi og bemanning, der skal gøre det muligt at opfylde dem.

3. De svageste borgere skal være en del af designet – ikke en undtagelse

Handicaprådet støtter ambitioner om rehabilitering, udvikling, selvbestemmelse, uddannelse og beskæftigelse.

For mange mennesker med handicap er dette helt centrale mål.

Men disse mål kan ikke stå alene som succeskriterier for hele handicapområdet.

Nogle mennesker vil hele livet have behov for omfattende hjælp til blandt andet kommunikation, struktur, personlig pleje, sundhed, regulering, deltagelse og sociale relationer.

For disse borgere kan et godt resultat ikke nødvendigvis måles på færre støttetimer eller stigende selvhjulpethed.

Her skal kvalitet også måles på:

- tryghed og værdighed
- sundhed og trivsel
- stabilitet og relationel kontinuitet
- forebyggelse af funktionstab
- størst mulig selvbestemmelse
- mulighed for udvikling inden for den enkeltes forudsætninger
- deltagelse i relationer og fællesskaber
- og et meningsfuldt hverdagsliv

Et handicapområdes kvalitet bør også vurderes på, hvordan kommunen formår at hjælpe de mennesker, som er mest afhængige af fællesskabets støtte.

Dette perspektiv skal efter Handicaprådets opfattelse være en integreret del af kommunens fremtidige styringsmodel.

4. Retssikkerheden skal være fundament – ikke en budgetvariabel

Handicaprådet finder det afgørende, at den langsigtede økonomiske styring hviler på et klart retssikkerhedsmæssigt fundament.

Borgerne skal opleve fagligt og juridisk velbegrundede afgørelser, individuelle vurderinger og sammenhængende indsatser.

Kommunale serviceniveauer, takster, pakkestrukturer og budgetrammer er nødvendige styringsredskaber. Men de kan ikke i sig selv definere, hvad en konkret borger har behov for.

Der skal fortsat foretages konkrete og individuelle vurderinger.

Budgettet skal således styre kommunens samlede økonomi – men må ikke blive et generelt loft over den hjælp, som en konkret individuel vurdering viser er nødvendig.

Retssikkerhed bør derfor tænkes ind i masterplanen som et selvstændigt kvalitetsparameter på linje med økonomi og faglighed.

5. Barn – ung – voksen skal ses som én planlægningskæde

Handicaprådet mener, at en fremtidig masterplan skal omfatte hele livsforløbet.

Det giver ikke tilstrækkelig mening at betragte børnehandicap, specialskole, STU, beskæftigelse, aktivitetstilbud, §85-støtte og botilbud som isolerede systemer.

Det er i vidt omfang de samme mennesker, der bevæger sig gennem områderne.

Kommunens eget budgetmateriale viser, at det økonomiske og faglige pres allerede er tydeligt på børneområdet.

Der er stigende udgifter på børnehandicapområdet og det specialiserede børneområde, væsentlige mellemkommunale skolebetalinger samt børn med mere komplekse og sammensatte behov. Det giver kommunen en vigtig mulighed.

En del af fremtidens voksne borgere på handicapområdet er allerede kendt i dag.

Kommunen bør derfor systematisk arbejde med flerårige prognoser for blandt andet:

- børn i specialiserede dag- og skoletilbud
- unge på vej mod STU
- kommende behov for aktivitet og beskæftigelse
- støtte i eget hjem
- botilbud
- sundheds- og plejebehov
- samt udviklingen i støttebehov, når borgere med handicap bliver ældre.

Det vil forbedre mulighederne for både faglig planlægning, investeringer, kompetenceudvikling og økonomisk styring.

6. Forebyggelse skal vurderes som investering – ikke alene som udgift

Handicaprådet støtter et stærkere fokus på tidlig og forebyggende indsats.

Tidlig støtte til børn, unge og familier kan i nogle tilfælde forhindre, at problemer vokser sig større og medfører mere omfattende indsatser senere.

Det samme gælder i voksenlivet.

Stabil bemanning, den rette faglighed, tidlig sundhedsindsats, støtte til vedligeholdelse af færdigheder og gode overgange kan i nogle situationer forhindre mistrivsel, tab af funktionsevne og behov for væsentligt mere omfattende støtte.

Derfor bør kommunens budgettering i højere grad arbejde med totaløkonomi.

Spørgsmålet bør ikke alene være:

Hvad koster indsatsen næste år?

Men også:

Hvad vil konsekvensen være for borgeren og kommunens økonomi om fem eller ti år, hvis vi investerer – eller undlader at investere – i dag?

Større omlægninger og investeringer bør derfor vurderes gennem flerårige analyser, hvor både faglige, menneskelige og økonomiske konsekvenser indgår.

7. Egne tilbud er et middel – ikke et mål i sig selv

Handicaprådet mener, at Haderslev Kommune bør have en tydelig strategi for udviklingen af egne specialiserede tilbud.

Stærke lokale tilbud kan give borgere mulighed for at blive tættere på familie, netværk og lokalsamfund og samtidig give kommunen mulighed for at opbygge varige faglige miljøer og kompetencer.

Det kan også reducere behovet for visse meget dyre eksterne tilbud.

Men hjemtagelse må aldrig blive et økonomisk mål i sig selv.

Det afgørende må altid være det konkrete match mellem borgerens behov og tilbuddets faglighed.

En fremtidig kapacitetsplan bør derfor afklare:

- hvilke målgrupper Haderslev selv bør kunne tilbyde højt specialiserede løsninger
- hvor samarbejde med andre kommuner vil være fagligt og økonomisk stærkere
- og hvilke borgere der fortsat bør have adgang til eksterne højt specialiserede tilbud

Målet bør ikke være flest mulige egne tilbud.

Målet bør være flest mulige rigtige tilbud.

8. Organisation, bygninger og økonomi skal følge behovene – ikke omvendt

Handicaprådet ser det som væsentligt, at fremtidige strukturændringer begynder med borgerne og målgrupperne.

Rækkefølgen bør være:

- Målgrupper og behov
- Fagligt indhold og ambition
- Kapacitet, geografi og transport
- Medarbejderkompetencer, bygninger og organisation
- Den samlede økonomiske model.

Matrikler og organisationsdiagrammer bør være resultatet af strategien – ikke udgangspunktet for den.

Dette princip bør blandt andet anvendes ved den videre udvikling af beskæftigelses-, samværs- og aktivitetstilbud.

9. Effektivisering bør undersøges i hele organisationen

Handicaprådet anerkender fuldt ud nødvendigheden af løbende økonomisk effektivisering. Men effektivisering bør ikke automatisk oversættes til mindre borgernær støtte.

Før yderligere reduktioner overvejes over for mennesker, som ofte ikke selv kan kompensere for forringelser, bør kommunen systematisk undersøge effektiviseringsmuligheder i hele organisationen. Det gælder f.eks.:

- administrative arbejdsgange
- dokumentations- og kontrolsystemer
- ledelsesstruktur
- eksterne konsulenter og rådgivere
- indkøb
- sygefravær
- personaleomsætning/rekruttering/vikarforbrug
- øvrige støttefunktioner.

Formålet bør ikke være en generel reduktion af administration. God myndighedsudøvelse, dokumentation, økonomistyring og faglig ledelse er nødvendige. Men ressourcer bør anvendes dér, hvor de skaber størst værdi.

Handicaprådet anbefaler derfor en egentlig gennemgang af administration, ledelse og støttefunktioner som en del af den langsigtede masterplan.

Handicaprådets seks anbefalinger til Budget 2027

Handicaprådet anbefaler samlet, at Kommunalbestyrelsen i forbindelse med Budget 2027 træffer beslutning om følgende:

1. Beslutning om en Masterplan Handicap 2027 - 2037

Der igangsættes en tværgående, politisk forankret masterplan for det samlede handicapområde.

2. Langsigtede målgruppe- og behovsprognose

Der udarbejdes en prognose på tværs af børnehandicap, specialskole, ungdom og STU, beskæftigelse og aktivitet, støtte i eget hjem, botilbud samt fremtidige sundheds- og plejebehov.

3. Samlet plan for tilbud og kapacitet

Det afdækkes, hvilke tilbud og faglige specialer kommunen selv bør udvikle, hvor tværkommunale løsninger er hensigtsmæssige, og hvor eksterne højt specialiserede tilbud fortsat er den bedste løsning.

4. Styring med balance mellem faglighed og økonomi

ATA-/tilstedeværelsestid, takster, bemanning, kompetencekrav, kontinuitet, personaleomsætning, sygefravær og vikarforbrug gennemgås samlet, så der skabes sammenhæng mellem visiterede indsatser, kvalitetskrav og økonomi.

5. Fokus på totaløkonomi og effektiv ressourceanvendelse

Større omlægninger og investeringer vurderes over 5–10 år, og der gennemføres samtidig en gennemgang af administration, ledelse og øvrige støttefunktioner, før yderligere borgernære reduktioner overvejes.

6. Klare mål og årlig politisk opfølgning

Masterplanen forsynes med konkrete milepæle og klare mål for udviklingen. Der afrapporteres mindst én gang årligt til Kommunalbestyrelsen og Handicaprådet orienteres om udviklingen i målgrupper, kvalitet, retssikkerhed, personale, kapacitet og økonomi.

Budget 2027 kan blive startpunktet for en ny retning

Udfordringerne på handicapområdet er opbygget over en længere periode og kan derfor heller ikke løses af ét udvalg eller inden for ét budgetår.

Der er behov for fælles politisk ejerskab og en langsigtet retning.

Handicaprådet ønsker ikke at placere skyld for fortidens udvikling. Vi ønsker derimod at bidrage til, at Kommunalbestyrelsen skaber et handicapområde, som både fagligt, menneskeligt og økonomisk er bæredygtigt på langt sigt.

Kommunens eget budgetmateriale peger på, at der ikke alene er tale om midlertidige budgetudfordringer. Der er tegn på mere grundlæggende og strukturelle udfordringer, som kræver langsigtet planlægning og rettidig handling.

Jo længere sådanne udfordringer udsættes, desto vanskeligere og dyrere bliver de at løse – både for borgerne og for kommunens økonomi.

Derfor mener Handicaprådet, at spørgsmålet ikke alene er, om kommunen har råd til at investere i udviklingen af handicapområdet.

Spørgsmålet er også, om kommunen har råd til at lade være.

Handicaprådet anbefaler derfor, at Budget 2027 bliver startpunktet for en samlet og langsigtet Masterplan Handicap 2027-2037 med perspektiv frem mod 2042.

For at sikre et bredt og kvalificeret grundlag for arbejdet anbefaler Handicaprådet, at borgere, pårørende, fagpersoner, handicaporganisationer og Handicaprådet selv inddrages tidligt i processen. Handicaprådet står til rådighed for et konstruktivt samarbejde om det videre arbejde.

På vegne af repræsentanterne for Handicaporganisationerne i Handicaprådet
Lene Mølgaard
Formand

Handicaprådets bemærkninger til det supplerende budget på Børne- og Familieudvalgets område

Etablering af internt børne- og ungehjem

Handicaprådet støtter etableringen af et internt børne- og ungehjem i Haderslev Kommune. Muligheden for anbringelse tæt på familie, skole og netværk kan styrke børn og unges trivsel og udvikling samt øge sandsynligheden for vellykkede hjemgivelser.

Rådet ser samtidig et potentiale for, at tilbuddet på længere sigt kan bidrage til en mere bæredygtig økonomi på området. Det er dog afgørende, at etableringen ledsages af tilstrækkelige ressourcer, de rette faglige kompetencer og en høj kvalitet i indsatsen, så barnets tarv og behov fortsat er det centrale omdrejningspunkt for tilbuddet.

Louiseskolen – takst til multiple elever

Handicaprådet ser positivt på forslaget om at tilføre yderligere midler til Louiseskolens elever med multiple og komplekse udfordringer.

Rådet finder det afgørende, at børn og unge med omfattende og sammensatte funktionsnedsættelser modtager den nødvendige støtte, så de sikres de bedst mulige betingelser for trivsel, læring, udvikling og deltagelse i fællesskabet.

Handicaprådet bemærker, at merudgiften ikke skyldes et forhøjet serviceniveau, men en stigende kompleksitet i elevernes behov. Det er derfor vigtigt, at ressourcefordelingen afspejler de faktiske støttebehov, så den nødvendige specialpædagogiske indsats kan opretholdes uden at ske på bekostning af skolens øvrige opgaver eller andre elevers tilbud.

Rådet understreger, at tidlige, kvalificerede og målrettede indsatser for børn med handicap og andre omfattende udfordringer er afgørende både for den enkelte elevs udvikling og for familiens samlede trivsel.

Samtidig bidrager en tilstrækkelig finansiering til at sikre en bæredygtig drift og fastholde den høje faglige kvalitet på Louiseskolen.

Handicaprådet anbefaler derfor, at de ansøgte midler imødekommes, og at udviklingen i elevgruppens behov løbende følges. Herved kan finansieringen også fremadrettet understøtte et specialiseret tilbud af høj kvalitet til børn og unge med de mest komplekse støttebehov.

Handicaprådets bemærkninger til det supplerende budget på Senior- og Sundheds område

Kompetenceudvikling og onboarding

Handicaprådet gør opmærksom på, at flere borgere med handicap i stigende grad modtager hjælp gennem hjemmeplejen frem for via BPA-ordninger. Denne udvikling medfører nye krav til medarbejdernes kompetencer og faglige forståelse.

Rådet erfarer, at viden om handicap samt forståelsen for kognitive, neurologiske og psykiske funktionsnedsættelser ofte er utilstrækkelig. Dette kan have betydning for kvaliteten af den støtte og hjælp, borgerne modtager i hverdagen.

Handicaprådet anbefaler derfor, at den planlagte kompetenceudviklingsindsats omfatter viden om handicapområdet, herunder indsigt i de særlige behov og udfordringer, som borgere med kognitive, neurologiske og psykiske funktionsnedsættelser kan have. Det er væsentligt, at medarbejderne rustes til at møde borgerne med den nødvendige faglige forståelse og sikre en individuelt tilrettelagt indsats af høj kvalitet.

Rådet vurderer, at en styrket indsats på dette område kan bidrage til øget kvalitet, bedre trivsel for borgerne og større tryghed for både borgere, pårørende og medarbejdere. Samtidig kan øget specialiseret viden understøtte en mere sammenhængende og værdig indsats for borgere med handicap.

Handicaprådets bemærkninger til det supplerende budget på Social- og Handicapudvalgets område

Manglende fokus på forebyggelse

Handicaprådet anerkender de betydelige økonomiske udfordringer, som Social- og Handicapudvalget står overfor. Det er tydeligt, at området er under et betydeligt økonomisk pres samtidig med, at borgernes behov bliver stadig mere komplekse og omfattende. Rådet har derfor forståelse for, at der må foretages vanskelige prioriteringer.

Netop i en situation med begrænsede ressourcer finder Handicaprådet det vigtigt, at der fortsat fastholdes fokus på forebyggende indsatser og løsninger, som på længere sigt kan understøtte både borgernes trivsel og en bæredygtig økonomisk udvikling på området.

Handicaprådet ønsker derfor at udtrykke bekymring over den manglende prioritering af forebyggende indsatser i budgetforslaget og særligt over besparelsen på Et Rart Sted at Være. Tilbuddet har en væsentlig forebyggende funktion for en gruppe borgere, som ofte har vanskeligt ved at finde alternative fællesskaber og støttende netværk.

Hvis tilbuddet lykkes, finder Handicaprådet det afgørende, at der foreligger en tydelig plan for, hvordan de berørte borgere følges og støttes i overgangen. Rådet ønsker derfor, at der sikres, at ingen borgere falder mellem to stole som følge af lukningen.

Det er vigtigt, at der skabes tryghed for de berørte borgere, og at konsekvenserne af lukningen belyses grundigt. Manglende forebyggelse kan på længere sigt føre til øget mistrivsel, større støttebehov og dermed også højere udgifter til mere indgribende indsatser.

Akustisk Assistent

Handicaprådet ser meget positivt på de beskrevne erfaringer med anvendelsen af Akustisk Assistent på kommunens botilbud.

Det fremgår, at teknologien bidrager til øget tryghed og sikkerhed for borgerne, samtidig med at den understøtter bedre søvn og færre unødige forstyrrelser i nattetimerne. Handicaprådet lægger stor vægt på løsninger, der styrker borgernes livskvalitet, selvbestemmelse og mulighed for at leve et trygt og værdigt liv.

Rådet noterer sig desuden, at både pårørende og medarbejdere har haft positive erfaringer med ordningen. Særligt den hurtigere mulighed for at reagere på borgernes behov samt den øgede tryghed for nattevagterne vurderes at være væsentlige gevinster.

Det giver derfor anledning til bekymring, at der ikke er fundet finansiering til den fortsatte drift af operatørfunktionen, som er en central forudsætning for, at løsningen kan fungere optimalt. Hvis Akustisk Assistent alene kan være i drift i begrænsede perioder, risikerer man at reducere de dokumenterede gevinster for både borgere, pårørende og medarbejdere.

Handicaprådet anbefaler derfor, at der arbejdes for en varig finansiering af Akustisk Assistent, så de positive resultater kan fastholdes, og der på sigt kan skabes grundlag for at udbrede løsningen til øvrige relevante botilbud.

ATA-tid på botilbudsområdet

Handicaprådet finder det stærkt bekymrende, at den nuværende beregning af ATA-tiden tager udgangspunkt i en tilstedeværelsestid, som ikke vurderes at afspejle de faktiske forhold på botilbudsområdet.

Som det fremgår af materialet, blev der i 2023 indført en styringsmodel, hvor den anvendte ATA-tid efter rådets opfattelse er højere end den faktiske tid, der er til rådighed til borgerrettede opgaver. Konsekvensen er, at det kan være vanskeligt at levere den visiterede indsats inden for de fastsatte takster.

Handicaprådet støtter vurderingen af, at en genberegning efter KL's metode vil kunne give et mere retvisende billede af den faktiske ATA-tid. Det er vigtigt, at takstgrundlaget bygger på realistiske forudsætninger og afspejler den arbejdstid, som reelt kan anvendes til borgerrettede opgaver.

Rådet ønsker samtidig at fremhæve, at botilbudsområdet i disse år oplever en stigende kompleksitet i borgernes behov. Der stilles større krav til pleje, dokumentation, koordinering, sundhedsfaglige opgaver og anvendelse af velfærdsteknologi. Samtidig bliver mange borgere ældre og har mere omfattende støttebehov end tidligere.

Særligt de mindre botilbud er sårbare, da behovet for ekstra bemanning ved sygdom, øgede støttebehov eller sikkerhedsmæssige hensyn kan medføre betydelige merudgifter.

En urealistisk ATA-forudsætning risikerer derfor at skabe et uhensigtsmæssigt effektiviseringspres med konsekvenser for:

- Borgernes retssikkerhed og kvaliteten af den visiterede indsats.
- Medarbejdernes arbejdsmiljø og mulighed for at levere en fagligt forsvarlig indsats.
- Fastholdelse og rekruttering af kvalificeret personale.
- Botilbuddenes økonomiske bæredygtighed.

Handicaprådet finder det desuden væsentligt at pege på risikoen for, at et vedvarende økonomisk og tidsmæssigt pres kan medføre, at medarbejderne i stigende grad kommer til at kompensere for borgernes funktionsnedsættelser frem for at arbejde rehabiliterende og udviklende. Når tiden er knap, kan det være hurtigere at udføre en opgave for borgeren end at understøtte, vejlede og motivere borgeren til selv at udføre den.

Konsekvensen kan være, at borgernes selvstændighed og mestringsevne gradvist reduceres. Funktioner, som borgeren tidligere har kunnet varetage helt eller delvist, risikerer at gå tabt som følge af manglende træning og understøttelse. På længere sigt kan dette føre til øget afhængighed af hjælp og dermed både forringe borgernes livskvalitet og selvbestemmelse samt medføre højere udgifter for kommunen.

En realistisk beregning af ATA-tiden er derfor ikke alene et spørgsmål om økonomistyring, men også en investering i borgernes mulighed for at bevare og udvikle deres færdigheder.

Handicaprådet understreger afslutningsvis, at økonomiske styringsmodeller bør understøtte formålet med den socialfaglige indsats. Hvis de økonomiske rammer ikke giver plads til en rehabiliterende og udviklende tilgang, risikerer man både dårligere resultater for borgerne og øgede omkostninger på længere sigt.

Handicaprådet opfordrer derfor til, at ATA-tiden genberegnes på baggrund af faktiske og dokumenterede forhold, så takstgrundlaget bliver realistisk og understøtter kvalitet, faglighed, arbejdsmiljø og ansvarlig økonomistyring.

En korrekt beregning af ATA-tiden er ikke blot et teknisk spørgsmål, men en grundlæggende forudsætning for, at borgere med omfattende støttebehov kan modtage den hjælp, de er visiteret til, og at medarbejderne kan udføre deres arbejde under fagligt forsvarlige rammer.

På vegne af repræsentanterne for Handicaporganisationerne i Handicaprådet

Lene Mølgaard

Formand

Den 15. september 2026

